

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı

**İLKÖĞRETİM 4-8. SINIF ÖĞRETİM PROGRAMLARININ
ÖĞRENME-ÖĞRETME SÜREÇLERİNDE
GAZETE KUPÜRLERİNDEN YARARLANMA**

ANKARA - 2008

ÖĞRENME-ÖĞRETME ARACI OLARAK GAZETE KUPÜRLERİNDEN YARARLANMA

Gazeteler, güncel bilgiye ulaşılabilir en kolay kaynaklardan biri olması açısından öğrenme-öğretme amaçlı kullanılabilir. Gazeteler içerdikleri farklı konulardaki (şehir, ülke, dünya, ekonomi, sağlık, bilişim, kültür-sanat, spor, eğitim vb.) haberler, zengin görsel unsurlar (resim, fotoğraf, şema, grafik, harita vb.) ve her düzeyde (okul öncesinden, yükseköğretime) içerdikleri bilgilerle her derste kullanılabilir bir araçtır.

Gazeteler, ders ve ders kitaplarından edinilen bilginin pekiştirilmesinde ve hedeflenen becerilerin kazanılmasında, günlük yayınlanması açısından “**her gün yenilenen bir kitap**” işlevi görmektedir. Böylece gazete kupürleri, ders kitabından daha ucuz; kesilebilmesi, yapılandırılması, katlanabilmesi açısından da etkili bir kaynaktır. Bu açıdan gazetenin tamamı değil; konu ve içerik ile ilgili gazete kupürünün eğitim açısından kullanımı esas alınmaktadır.

Gazete kupürlerinin derslerde bir eğitim materyali olarak kullanılması ile öğrenciler;

- Okul içi ve okul dışı yaşam; geçmiş ve gelecek arasında bağ kurabilir.
- Derste edindiği bilgiyi, güncel bilgi ile harmanlarken; okuma, konuşma, yazma, anlama, dinleme, iletişim, kendini ifade etme, eleştirel düşünme ve problem çözme becerilerini geliştirir.
- Elde ettiği bilgileri farklı kaynaklarla karşılaştırırken, eleştirel bir bakış açısı edinerek; medya okuryazarlığı konusunda bilinç kazanabilir. “Gerçek” ve “kurgu” arasındaki farkı ayırt edebilir. Bu açıdan benzer amaçları olan ve İlköğretimde seçmeli ders olarak okutulan Medya Okuryazarlığı dersinde edinilen bilgiler pekiştirebilir; beceriler geliştirebilir.
- Gazetelerdeki güncel konuları yaşadığı yerden, Türkiye’den ve dünyadan örneklerle incelerken, kendisinin de toplumun bir parçası olduğunun farkına varabilir.
- Ders işlenişinde kullanılacak gazete kupürleri ile toplumsal olaylara karşı duyarlı, sorumlu; içinde yaşadığı toplumu ve dünyayı tanıyan birey olma şansını kazanır.

Gazete kupürleri, öğrencilerle ebeveynleri ve diğer aile bireyleri arasındaki iletişimin güçlenmesini sağlar. Öğrenciler sık sık ebeveynlerinin haber okuma davranışlarının benzerini veya daha iyisini yapmaya istekli olurlar ve haberler hakkında konuşmak ebeveynler için çocuklarını, büyüklerin sohbetlerine katmanın bir yoludur. Örneğin; çevre atıklarının denize ve akarsulara akıtılmasına ilişkin haber içeren gazete kupürünü keserek çocuğunun bu konudaki fikirlerine ilişkin sorular sorabilir. Bu konuyu Fen ve Teknoloji, Sosyal Bilgiler derslerinde öğrendikleri ile pekiştirmesine yardımcı olur. Ayrıca, veliler öğrencilerle birlikte ilgili haber kupürlerini bir hafta boyunca toplayabilirler. Bu açıdan aile bireyleri gazetenin derslerde kullanımı konusunda öğrenciye model olabilir ve öğrenmeye rehberlik edebilir. Gazetenin derslerde kullanımı ile öğretmen-veli-öğrenci işbirliği eğitimsel açıdan da gerçekleşebilir.

Programda bazı kazanımlar için önerilen eşleştirmelerin dışında; zümre öğretmenlerinin ve dersler arası zümrenin kararı ile okul şartları, öğrenci seviyesi, çevre şartları vb. durumlar göz önünde bulundurularak yeni eşleştirmeler yapılabilir ve etkinlikler tasarlanabilir. Öğretmenlerin gazete kupürlerini kullanarak yapacakları etkinliklerle ilgili aşağıda bazı öneriler yer almaktadır. Bu öneriler imkânlar ölçüsünde geliştirilebilir zenginleştirilebilir.

- Gazete kupürlerinin eğitim amaçlı kullanımının etkin ve kalıcı olması için öğretmenler, zümre öğretmenleri ve diğer ders öğretmenleri ile yapacakları etkinlikler konusunda kararlar almalıdır. Bu amaçla birden fazla dersin içeriği dikkate alınarak disiplinler arası etkinlikler tasarlanabilir. Örneğin; çeşitli gazetelerden bir hafta boyunca hava tahmin raporları takip edilir. Hava tahminlerinden elde edilen sayısal veriler matematik dersinde; grafik okuma becerisinin geliştirilmesi yanında; sosyal bilgiler dersinde yaşanan şehir ya da bölgenin hava şartları ve iklim özellikleri hakkında çıkarımlarda bulunmak için kullanılabilir.
- Gazete kupürleri kullanılarak etkili bir öğrenme-öğretme ortamı oluşturulması için; gazetelerin genel düzeni, belli bölümlerin amaçları, belli bilgilerin nereden bulunabileceği, başlıkların amacı ve kullanılması, gazetelerde yer alan resim, şekil, şema grafik ve gazetelerin nasıl okunacağı konusunda öğrenciler bilgilendirilmelidir.
- Öğretmenler öğrencilere (eğer mümkünse velilere) dönemin başında gazete kupürlerinden yararlanmanın önemini vurgulayan ve nasıl yararlanılacağı konusunu açıklayan bir yönerge hazırlayarak dağıtabilirler.
- Öğretmen pedagojik ve eğitim açısından uygunluğunu dikkate alarak farklı gazetelerden dersin amacına uygun kupürler belirleyebilir. Bu kupürleri dersin başında ya da sonunda konu ile ilişkilendirebilir. Öğretmen gazetenin hangi bölümünü, hangi kazanım için, hangi yöntem ve teknikle kullanacağını önceden belirlemelidir. Gerekirse öğrenci için; sınıf içi, sınıf dışı ve sanal ortamda hazırlanan etkinliklere yardımcı materyal hazırlayabilir.
- Gazete kupürlerinden yararlanırken; tartışma grupları oluşturma, haber defteri/dosyası düzenleme, sınıf ya da okul gazetesi oluşturma gibi tekniklerden yararlanılabilir.
- Etkinliklerde kullanılan gazete kupürleri sınıf panosunda kullanılabilir. Okul gazetesinde de bu materyallerden yararlanılabilir.

Öğrenme-öğretme sürecinde gazete kupürlerinden yararlanmaya yönelik olarak programın kazanım tablolarında konu ile ilgili ilişkilendirmeler yapılmıştır. Bu ilişkilendirmeler açıklamalar sütununda yer almaktadır. İlişkilendirilen kazanımların sınırları içinde kalınarak ilgili gazete kupürlerinin, fotokopilerinin ya da gazetenin sanal ortamda (internet) sınıfa getirilip öğrenme-öğretme sürecinde kullanılması öngörülmekte ve güncel olaylarla ilişkilendirilerek kazanımlara ulaşılması hedeflenmektedir.

İLKÖĞRETİM SOSYAL BİLGİLER DERSİ 4-7. SINIF ÖĞRETİM PROGRAMINDA “GAZETE KUPÜRLERİNDEN YARARLANMA” İLE İLİŞKİLENDİRİLEN KAZANIMLAR

SINIF	ÖĞRENME ALANI/ÜNİTE	KAZANIMLAR	AÇIKLAMALAR
4. Sınıf	Birey ve Toplum/ Kendimi Tanıyorum	4. Başkalarının duygu ve düşüncelerini saygı ile karşılar.	Belli bir konuya ilişkin gazete kupürlerinden yararlanılarak öğrencilerin konuyla ilgili görüşleri alınıp tartışmaları sağlanabilir.
	Kültür ve Miras/ Geçmişimi Öğreniyorum	5. Yaşanmış olaylardan ve görsel materyallerden yola çıkarak Millî Mücadele sürecinde yakın çevresini ve Türkiye’yi betimler. 6. Millî Mücadele’nin kazanılmasında ve Cumhuriyetin ilânında Atatürk’ün rolünü fark eder.	23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı, 19 Mayıs Atatürk’ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı, 30 Ağustos Zafer Bayramı, mahalli kurtuluş günleri gibi belirli gün ve haftalarda ulusal ve yerel gazetelerden resim ve yazı kupürleri toplanarak yaşanmış olan dönemi tanıtıcı bir sunu hazırlanabilir. Belirli gün ve haftalarda Atatürk’le ilgili resim ve yazı kupürlerinden yararlanarak Millî Mücadele’nin kazanılmasında ve Cumhuriyetin ilânında Atatürk’ün rolünü anlatan bir sunu hazırlanabilir.
	Üretim, Dağıtım ve Tüketim/ Üretimden Tüketime	4. Satın alacağı ürünleri belirlenen standartlara göre değerlendirir. 5. Bilinçli bir tüketici olarak haklarını kullanır.	Bilinçli tüketici olmanın ilkeleriyle ilgili gazete kupürleri toplanarak tüketici haklarıyla ilgili temel özellikler belirlenebilir.
	Bilim, Teknoloji ve Toplum/ İyi ki Var	4. Teknolojik ürünlerin hayatımızda ve çevremizde yaptığı değişiklikleri dikkate alarak geçmişle bugünü karşılaştırır. 6. Teknolojik ürünleri kendisine, başkalarına ve doğaya zarar vermeden kullanır.	Teknolojik ürünlere yönelik makale, haber, yazı dizileri, araştırma-inceleme vb. ile ilgili gazete kupürleri derlenerek öğrencilerden konuyla ilgili duygu ve düşüncelerini anlatan metin oluşturmaları istenebilir.
	Gruplar, Kurumlar ve Sosyal Örgütler/ Hep Birlikte	1. İnsanların belli bir amaç çerçevesinde oluşturdukları sosyal örgüt, resmî kurum ve grupları fark eder. 2. Ön bilgi ve yaşantısını kullanarak çevresindeki belli başlı sosyal problemler ya da ihtiyaçlarla grup, kurum ve sosyal örgütleri ilişkilendirir.	Gazete kupürlerinden yararlanılarak toplumsal örgüt, resmî kurumlar ve grupların hangi ihtiyaçlardan doğduğu ve işlevlerini gerçekleştirme biçimleri hakkında değerlendirmeler yaptırılabilir.
	Küresel Bağlantılar/ Uzaktaki Arkadaşlarım	1. Dünya üzerinde çeşitli ülkeler olduğunu fark eder.	Değişik ülkeler hakkındaki makale, haber, yazı dizileri vb. ile ilgili gazete kupürleri toplanarak elde edilen bilgiler ışığında yazı yazdırılabilir.

SINIF	ÖĞRENME ALANI/ÜNİTE	KAZANIMLAR	AÇIKLAMALAR
5. Sınıf	Birey ve Toplum/ Haklarımı Öğreniyorum	4. Çocuk olarak haklarını fark eder.	Anayasada yer alan haklar ve özgürlükler ile çocuk hakları hakkında gazete kupürlerinden elde edilen bilgilerden hareketle tartışma ve değerlendirmeler yaptırılır.
	Kültür ve Miras/ Adım Adım Türkiye	1. Çevresindeki ve ülkemizin çeşitli yerlerindeki doğal varlıklar ile tarihî mekânları, nesnelere ve yapıtları tanıır. 2. Ülkemizin çeşitli yerlerindeki kültürel özelliklere örnekler verir.	Ülkemizin doğal varlıkları, tarihî mekânları, yapıtları, kültürel özellikleri vb. ile ilgili gazete kupürleri toplanarak pano oluşturulabilir.
	İnsanlar, Yerler ve Çevreler/ Bölgemizi Tanıyalım	4. Yaşadığı bölgedeki insanların doğal ortamı değiştirme ve ondan yararlanma şekillerine kanıtlar gösterir. 7. Yaşadığı bölgede görülen doğal afetlere neden olan uygulamaları fark eder.	Konuyla ilgili gazete kupürlerinden yararlanarak doğal çevrenin bozulmasında ve doğal afetlerde insanların etkilerini vurgulayan bir sunu hazırlanabilir.
	Üretim, Dağıtım ve Tüketim/ Ürettiklerimiz	5. Ekonomideki insan etkisini fark eder.	Gazetelerin insan kaynakları, iş ilanları ve ekonomi bölümleriyle ilgili kupürlerden yararlanılarak gazetede yayınlanabilecek nitelikte konuyla ilgili bir yazı hazırlamaları istenebilir.
	Bilim, Teknoloji ve Toplum/ Gerçekleşen Düşler	2. Buluşların ve teknolojik ürünlerin toplum hayatımıza etkilerini tartışır.	Teknolojik ürünlerin toplum hayatına olumlu ve olumsuz etkileriyle ilgili gazete kupürlerinden yararlanarak münazara yaptırılabilir.
	Gruplar, Kurumlar ve Sosyal Örgütler/ Toplum İçin Çalışanlar	1. Toplumun temel ihtiyaçlarıyla bu ihtiyaçlara hizmet eden kurumları ilişkilendirir. 2. Kurumların insan yaşamındaki yeri konusunda görüş oluşturur. 3. Sivil toplum kuruluşlarını etkinlik alanlarına göre sınıflandırır. 4. Sivil toplum kuruluşlarının etkinliklerinin sonuçlarını değerlendirir. 5. Bireylerin rolleri açısından sivil toplum kuruluşlarını resmî kurum ve kuruluşlarla karşılaştırır.	Kamu yararına çalışan sivil toplum kuruluşları, kuruluş amaçları, çalışmaları vb. ile ilgili gazete kupürleri toplatılarak sivil toplum kuruluşlarını resmî kurum ve kuruluşlarla ilişkilerini içeren sunu hazırlatılabilir.
	Güç, Yönetim ve Toplum/ Bir Ülke, Bir Bayrak	2. Yaşadığı yerdeki merkeze bağlı yönetim birimleri ile bu birimlerin temel görevlerini ilişkilendirir. 3. Merkezî yönetim birimlerini tanıyarak bu birimleri temel görevleriyle ilişkilendirir. 4. Demokratik yönetim birimlerindeki yetki ile ulusal egemenlik arasındaki ilişkiyi açıklar.	Devletin sunduğu hizmetler hakkındaki gazete kupürlerinden sağlanan bilgilerle hangi birimlerin ne türden hizmetler sunduğu bu hizmetlerin yasal dayanakları buldurulabilir.
	Küresel Bağlantılar/ Hepimizin Dünyası	2. Ülkeler arasında ekonomik alışveriş olduğunu fark eder. 3. Ülkeler arasındaki ekonomik ilişkilerde iletişim ve ulaşım teknolojisinin etkisini tartışır. 6. Turizmin uluslararası ilişkilerdeki yeri konusunda bakış açısı geliştirir.	Ülkeler arasındaki ekonomik ve kültürel ilişkilerle ilgili gazete kupürleri toplatılarak konuyla ilgili değerlendirmeler yaptırılabilir.

